

Vaskulitis

Vigtigt at gå til lægen og blive undersøgt!

Der er **vigtigt** at få foretaget laboratorieprøver, så der kan fastslås graden af inflammation. Laboratorieprøver er også vigtige for at udelukke andre sygdomme, se hvilke organer der er involveret, og for at holde øje med sygdommen.

Der findes ikke en diagnostisk standard for vaskulitis. Diagnosticeringen af vaskulitis kan være vanskelig at stille, da sygehistorien kan sættes i forbindelse med mange andre sygdomme.

Vaskulitis er en samlet betegnelse for inflammation i blodkarrene i kroppen.

Vaskulitis er en autoimmun reaktion på endothelcellerne, der forårsager inflammationen. Alle blodkar kan være ramt, det er dog primært venerne, der rammes.

Vaskulitis kaldes også for karbetændelse

Der er forskellige typer af vaskulitis. Afhængig af hvilke kar der er mest angrebet, kan det være svært at stille diagnosen, og se hvilke typer skader der opstår.

Typer af Vaskulitis: bechets, buegers, Churg-Strauss, Cryoglobulinemia, Giant cell arteritis, Kawasaki's, Takayasu's og Granulomatose Schönlein-Henochs purpura

Vaskulitis rammer hyppigt ældre kvinder, og optræder oftest sammen med andre autoimmune sygdomme.

Vaskulitis er ikke en arvelig sygdom

Primære vaskulitter

Ved den Primære Vaskulitis er karbetændelsen er det dominerende sygdomstegn eller det eneste sygdomstegn.

Diagnoserne som kæmpecelle-karbetændelse, Granulomatose med polyangiitis, Churg-Strauss, Schönlein-Henochs purpura, Eosinofil granulomatose med polygiitis og Mikroskopisk polyangiitis er under den primære vaskulitis.

Primær vaskulitis er autoimmun, hvor der hyppigt ikke ses en underliggende sygdom/årsag til sygdommen.

Vaskulitis opdeles efter, hvilke blodkar som rammes af betændelsen.

De store blodkar

Karbetændelsen i aorta og de store arterier, der angriber pulsårerne i hoved (kæmpecellearteritis).

Tindingeregionen (arteria temporals) rammes ofte.

Sygdommen ses hyppigst hos folk over 50 år og ses oftest med muskelgigtssygdommen (polymyalgia rheumatica).

Den er ikke sjælden.

Takayasu's arteritis (karbetændelse i aorta og de store arterier) forekommer oftest hos 50 + kvinder.

De mellemstore blodkar

En sjælden blodkarsygdom (Polyarteritis nodosa) rammer de mellemstore og små pulsårer. Den er meget sjælden og ses i alle aldre. Hyppigst vil den ses i 20-60-årsalderen. Polyarteritis nodosa (PAN) rammer ikke nyrerne.

PAN ses oftere hos mænd end hos kvinder.

PAN kan også angribe kar i kønskirtlerne hos mænd, hjerne, øjne og bugspytkirtel.

Mange af patienterne, som har fået diagnosen PAN, hører nu under diagnosen MPA (mikroskopisk polyangiitis.) Den store forskel er, at PAN aldrig angriber de små blodkar i nyrerne.

Ældre undersøgelser beskriver både PAN og MPA under samme sygdom, så der er en usikkerhed omkring hyppigheden af Polyarteritis nodosa.

Er PAN kun begrænset til huden, kaldes den Kutan polyarteritis nodosa.

Kawasakis syndrom

Store, mellemstore og små arterier er ramt af karbetændelse i kombination af hævelse af lymfeknuder. Andre kar (aorta og vener) kan også være ramt. Kawasakis sygdom ses oftest hos børn.

De små blodkar

Her ses der granulomatose med polyangiitis (GPA), som er karbetændelse i de små og mellemstore blodkar, hvor luftvejene og nyrerne hyppigt bliver angrebet.

Ved eosinofil granulomatose med polyangiitis (EGPA), som tidligere blev kaldt Churg-Strauss, er det de små og mellemstore blodkar, som er belastet hos astmapatienter. Både lunger og nyrer kan være ramt.

Mikroskopisk polyangiitis, hvor de små blodkar, især i nyrerne og lungerne, rammes.

Henoch-Schönleins purpura. De betændte kar rammer hyppigst mavetarmkanalen, huden og nyrerne. Symptomer, som oftest ses her, er ledhævelse og ledsmerter. Essentiel kryoglobulinæmisk vaskulitis. Der er forekomst af kryoglobuliner (antistof i blodet). Huden og nyrerne rammes hyppigt.

Kutan leukocytoklastisk vaskulitis er ofte godartet og ses kun i huden. Den er hyppigt forekommende, især hos ældre.

Obs. Husk at følge de råd fra lægerne, der gives til den enkelte sygdom.

Sekundære vaskulitter

Er betegnelsen for vaskulitis, der forekommer som et symptom ved andre sygdomme. Sekundær vaskulitis kan være en reaktiv tilstand på grund af infektioner eller allergi.

Ses for eksempel ved:

Gigtsygdomme

Eksempler på gigtsygdomme kan være reumatoid arthritis, systemisk lupus erythematosus, dermatomyositis/polymyositis og Sjögrens syndrom.

Infektionssygdomme

Eksempler her kan være Parvovirus B19, HIV, Hepatitis B og C.

Hvad kan jeg bl.a. hjælpe med?:

- 🌿 Tilskud som vil støtte Vaskulitis
- 🌿 Urter Vaskulitis
- 🌿 Søvn
- 🌿 Mad og drikke
- 🌿 Motion

Hvis du vil vide mere om Vaskulitis, og/eller få vejledning omkring Vaskulitis, så er du altid mere end velkommen til at booke en tid hos mig

<https://system.easypactice.net/book/johanne-hartung>